VPLYV NOVÝCH MÉDIÍ A TECHNOLÓGIÍ NA JAZYKOVÚ KRAJINU BANSKEJ ŠTIAVNICE

Miroslava Bajusová

Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

- rozvoj vedy a techniky
- vplyv na zmeny v jazykovej krajine
- pribúdajú nové prvky: svetelné tabule a panely, výstrčky
- automaty: parkovacie, na nákup cestovných lístkov na MHD/vlak
- prenosné defibrilátory, mliečne automaty
- vymizli telefónne automaty
- mobilné telefóny: **zvýšili počet rôznych jazykových** (výstrčky, nálepky, plagáty, kriedové a iné nápisy s informáciou o tom, že v danej prevádzke je voľný prístup na internet) **alebo grafických prvkov** (QR kódy, logá rôznych sociálnych sietí na dverách a výkladoch prevádzok, ktoré ponúkajú svoje tovary aj online) **na verejných priestranstvách**







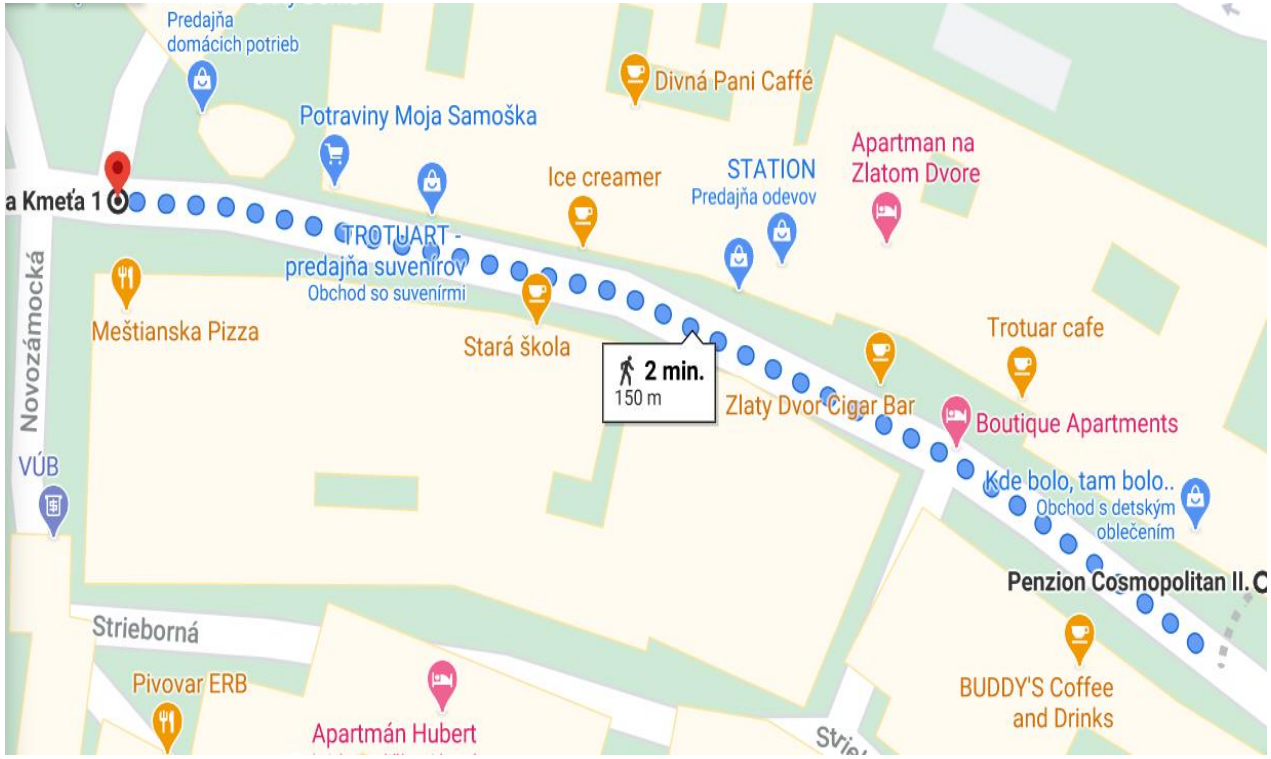


Jazyková krajina (angl. Linguistic Landscape)

- jazyková krajina je pomerne nová subdisciplína (socio-)lingvistiky
- pomenovanie po prvý raz použili koncom 90. rokov min. stor. Rodrigue Landry a Richard Bourhis v štúdii *Linguistic landscape and ethnolinguistic vitality*
- definícia jazykovej krajiny:
- **„The language of public road signs, advertising billboards, street names, place names, commercial shop signs, and public signs on government buildings combines to form the linguistic landscape of a given territory, region or a urban agglomeration.“ (Landry – Bourhis, 1997, s. 25)**
- skúmanie písomne zachyteného jazyka na verejných priestranstvách určitého vymedzeného priestoru
- presahy aj do iných – nelingvistických – disciplín: sociológia, kultúrna geografia či politológia
- výsledky sú využiteľné tiež v marketingu
- prvé štúdie sa uskutočnili v mestách ako Jeruzalem, Brusel alebo Montreal, kde kontakt jazykov viedol k politickým alebo sociálnym konfliktom
- dnes sú predmetom analýzy rôzne aspekty jazykovej krajiny a ich kombinácie, napr. otázka uplatňovania rodovo vyváženého jazyka, využívanie nárečových prvkov či obrazných pomenovaní

Skúmaná lokalita

- centrum Banskej Štiavnice: ulica Andreja Kmeťa
- dĺžka cca. 150 m => 300 m, 33 prevádzok
- menšie mesto, bohatá história, kultúrne a prírodné bohatstvo
- od roku 1993 je zapísané v Zozname svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO
- modernizácia verejných priestranstiev, výskyt nových technológií a odkazy na nové médiá na rôznych signoch vo verejnom priestore



Nové médiá a technológie

- informatizácia všetkých odborov a odvetví
- Nové médiá sú „všetky postupy a prostriedky (médiá), ktoré pomocou nových alebo vynovených technológií umožňujú novodobé, t. j. doteraz nezvyčajné formy zaznamenávania, spracovávania, ukladania, sprostredkovania a vyhľadávania informácií.“ (Ratzke, 1982, s. 13)
- Werner Faulstich (1994, s. 25) pod nimi rozumie „počítače, multimédiá, e-mail, chat alebo world wide web, ktoré sa vyznačujú vysokou mierou interaktivity a integráciou rozličných komunikačných foriem (text, zvuk, obraz).“
- Michaela Kováčová (2013, s. 57): „V súčasnosti sa termín *nové médiá* vzťahuje väčšinou na médiá, ktoré sprostredkúvajú dáta v digitálnej forme, alebo siahajú po dátach v digitálnej forme, napr. e-mail, World Wide Web, DVD, Blu-ray, CD-ROM atď.“
- internet, počítač a iné digitálne médiá: neodmysliteľná súčasť života
- vlastnia a používajú ich takmer všetci ľudia bez ohľadu na vek, pohlavie či iné charakteristiky
- ovplyvňuje to jazykovú krajinu všetkých miest

Odkazy na nové médiá a technológie na ulici A. Kmeťa

- 33 prevádzok
- odkazy na internetové stránky, profily na sociálnych sieťach, mobilné aplikácie, možnosť bezplatného internetového pripojenia v danej prevádzke či e-mailové kontakty: 89
- ďalších 35 nálepiek odkazuje na iné technológie:
- 9 z nich na skutočnosť, že priestory daných prevádzok sú monitorované bezpečnostnými kamerami
- 26 súvisí s bezhotovostnými platbami
- 1 plagát s mapou uvádza GPS súradnice prevádzky, ktorá sa nenachádza na ulici Andreja Kmeťa, ale v inej časti mesta – slúži na marketingové a informačné účely





Odkazy na internetové stránky

- 39 signov
- najčastejšie na plagátoch: 20x
- nálepky: 8x
- tabule, ceduľky, oddychové lavičky a defibrilátor: 3x
- výklady, turistická mapa, vývesné tabule,

automat na predaj pamätných mincí: 2x

- tzv. áčko, prívesok vetrovky vo výklade: 1x
- spolu: 50 výskytov
- **informačná, marketingová, zástupná funkcia**









Odkazy na sociálne siete

- nové komunikačné technológie, ktoré umožňujú digitálne znázorniť naše vzťahy s inými užívateľmi a odstraňujú bariéry v sociálnych interakciách v tom zmysle, že umožňujú kontakty medzi jednotlivcami, ku ktorým by za iných okolností nedošlo (porov. Ellison – Lampe – Steinfield, 2009)
- našli uplatnenie aj v obchode
- 5/2021: nejakú sociálnu sieť využíva aspoň raz za mesiac **86 % populácie SR,** na dennej báze 61 % obyvateľov SR (HN online)
- najznámejšie a najfrekventovanejšie: Facebook a Instagram
- FB: 5 odkazov

  Trotuart, BRANDS MADE IN ITALY,

  CORTO TAXI, DOM & DVOR
- Instagram: 5 odkazov

  Trotuart, Buddy´s







Hashtagy



- BRANDS MADE IN ITALY: 2x na prívesku vetrovky

  #VDR (= Via Delle Rose), #AS WE ARE

- Buddy´s: 1x tabuľa; 2x plagát

  #akukavupijestakyzivotzijes; # Akú kávu piješ, taký život žiješ

- uvedený spôsob komunikácie sa viaže na virtuálny priestor sociálnych sietí, v ktorom má ukotvenie
- výskyt hashtagov v reálnom priestore, dokonca na verejných priestranstvách, je novým, zatiaľ málo rozšíreným fenoménom
- ich postupné pribúdanie je znakom rozširovania neformálnej komunikácie so spotrebiteľom, ktorej zámerom je cielené oslovovanie určitého segmentu potenciálnych zákazníkov tým, že sa im prihovorí ich jazykom
- (#BS, s.r.o.)




Buddy's
@buddysofficial
#akukavupijestakyzivotzijes
miluron
EXKLUZÍVNE
OVOCNÉ
VÍNA
18
I LOVE
miluron

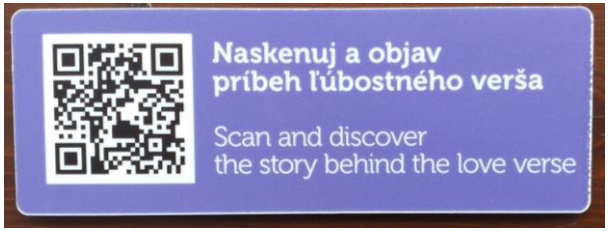

#Akú kávu piješ, aký život žiješ
Buddy's
@buddysofficial
#akukavupijestakyzivotzijes
EXKLUZÍVNE
OVOCNÉ
VÍNA
I LOVE
miluron
KÁVA
BUBLINKOVÉ
WAFLE
BELGICKÁ
ČOKOLÁDA


Buddy's
@buddysofficial
#akukavupijestakyzivotzijes
KÁVA
BUBLINKOVÉ
WAFLE
BELGICKÁ
ČOKOLÁDA

QR kódy

- nový vizuálny a grafický prvok vo verejnom priestore
- prostredníctvom aplikácií na čítanie a rozpoznávanie QR kódov sa užívateľ dokáže dostať k informáciám, ktoré by sa na daný nosič nezmestili a v prípade svojho explicitného výskytu na danom mieste by si vyžadovali prítomnosť iného typu signu => majú zástupnú funkciu
- S_AK: 4x
- 3x lavičky: ~~stacionárny prvok~~, multifunkčný potenciál, prvok vytvárajúci podmienky na rôzne aktivity vo verejnom priestore, oddychová, vzdelávacia, marketingová a kultúrna funkcia
- 1x turistická mapa







Informácie o dostupnosti wifi

- voľne dostupné internetové pripojenie = bonus k ponúkaným tovarom a poskytovaným službám a predstavuje istú formu konkurenčnej výhody oproti prevádzkam s ponukou rovnakých alebo porovnateľných produktov a služieb
- potrebné naň v dostatočnej miere vizuálne upozorniť
- kaviareň TROTUAR CAFE: malá nálepka na výklade v tesnej blízkosti dverí
- kaviareň Divná pani: áčková tabuľa na chodníku pred prevádzkou (SJ/AJ)
- cukráreň a zmrzlináreň Moja Marína: výstrčka s nápisom WiFi
- gastronomické prevádzky


kaviareň
TROTUAR CAFE
ubytovanie
OTVÁRACIE HODINY
Divná Pani
CAFFE LOUNGE & JAZZ BLENDS
VNÚTORNÁ TERASA OTVORENÁ
NAJLEPŠIE „SMOOTHIE"
RAŇAJKY KAŽDÝ DEŇ
SYRY & KAVIAR
OLIVY
champagne
WiFi
Divná Pani
CAFFE LOUNGE & JAZZ BLENDS
VNÚTORNÁ TERASA OTVORENÁ
homemade lemonade
CAKES
Breakfast ALL DAY
Fresh juice 100%
PARTY COCTAILS
fresh grilled panini
FREE WiFi
WiFi
Káva
Koláčiky
Hrejivé nápoje
Horúca čokoláda
Belgické Wafle

Odkazy na portály pre cestovateľov

- písanie recenzií na rôzne internetové portály súvisiace s cestovným ruchom
- hodnotenie konkrétnych ubytovacích zariadení a gastronomických prevádzok prostredníctvom rôznych aplikácií
- Tripadvisor + Booking.com
- celosvetové rozšírenie + obrovský počet užívateľov => cestovatelia ich považujú za relevantný zdroj informácií o kvalite poskytovaných služieb v konkrétnych zariadeniach
- marketingový prostriedok na prilákanie najmä zahraničných zákazníkov formou umiestnenia nálepky na vchode
- kaviareň Stará škola a Hotel Bristol







Záver

- jazyková krajina prechádza v priebehu času rôznymi zmenami
- jej charakter ovplyvňujú rozličné faktory a javy: rozmach technológií, najmä internetu a s ním spojených sociálnych sietí
- informácie o internetových stránkach, e-mailových adresách a prítomnosti daných firiem na sociálnych sieťach sa stali neoddeliteľnou súčasťou ich prezentácie, viditeľnou v jazykovej krajine
- informačná, marketingová, zástupná funkcia
- nové technológie a médiá majú aj nepriamy vplyv na výzor LL
- existencia rôznych nálepiek, plagátov, ceduliek, oznamov, ktorými sú niekedy doslova vytapetované vchodové dvere a výkladné skrine niektorých prevádzok
- ľahká dostupnosť technológií ako sú osobné počítače, tablety, laserové tlačiarne, skenery, digitálne fotoaparáty, mobilné telefóny so zabudovanými fotoaparátmi a napojením na internet
- umožňujú rýchlu, lacnú tvorbu uvedených prvkov jazykovej krajiny vo vlastnej réžii podnikov a prevádzok s relatívne vysokou kvalitou a estetickou hodnotou
- ľahká finančná dostupnosť pomerne kvalitných technológií vedie k tvorbe istej formy vizuálneho smogu na verejných priestranstvách